

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, October 9-dikén 1818.

Északi Amérika.

Némelly újságlevelek szerint midőn *Pensacolának* az Amerikai seregek által lett elfoglaltatásáról az első hír az Elölülhöz megérkezett, ő azonnal minden Ministereit összehivatta, néhány rövid kérdészet tett elejekbe, 's azokra, hasonló egyenes rövidséggel való feleletet kívánt tőlök. Mondják, hogy ezen kérdések és feleletek, az itt következők voltak: —

1. K. Megtartjuk-e *Pensacolát*? F. Ne'; mert ez hadhirdetés lenne. — 2. K. Hami *Pensacolát* visszaadjuk, szükséges leszen-e Generális *Jackson* hadi törvényszék elejébe állitant, mint a' ki a' néki adatott hatalmat általhágta volna 's oly dolgokat követett volna el, mellyek egy tisztviselőhöz nem méltók? F. Nem: úgy látszik, hogy ő nem sértette meg az elejébe adatott rendelésnek lelkét (velejét), 's azt, hogy az ő magaviselete egy tisztviselőhöz méltatlan lett volna, megmutatni nem lehet. — 3. K. Visszaadjuk-e az elvett várakat, 's kinyilatkoztatassuk-e, hogy ezeknek elvételteseket hibás lépésnek tartjuk? F. Igen; de egyszersmind Spanyolországot szollitsuk meg, hogy kötéseiben tett ígérteit teljesítse; ezen várakba küldjön elegendő őrző seregeket.

Az ólta, hogy Generális *Jackson* ezen Spanyol várakat, 's nevezetesen *Pensacolát* elfoglalván, hazájába *Tennessee* tartományba nyugodalomra vissza tért volna, nem régen valami vendégségben, mellyet hazájahjai adtak tiszteletére, ő

is jelen volt és így köszönte-el a' poharat: Adja isten, hogy Országlószékünket a' hadakozástól való félelem valahogy reá ne vegye *Pensacolának* visszaadására, mellynek elfoglaltatását a' Spanyolok' hűségtelensége 's az Indusok' kegyetlensége szükségessé tette!

A' tavalyi újságokból emlékezhetnek Olvasóink, hogy *Cobbet* nevű Londoni demagogus, Amérikába menvén egy ideig ott tartózkodott, 's mikor jónak találta, onnét egész familiájával egygyütt Londonba ismét vissza útozott; a' hol, talám azért, hogy hazájafiában az Amérikába való kivándorlásboz való kedvet annál irhább felgerjessze, nem régen ilyen összehasonlitást adott ki a' háztartásra szükséges holmikról, tudniillik, mint ezek az Egyesült Szabad Státusokban 's Angliában, általjában való mérésülés szerént, vásároltatnak. A' tzukrot, theát, szaladot, szappant, gyertyát felannyiért; a' dohányt, és söt $\frac{1}{2}$ -tzad; a' komlót 's olajat $\frac{1}{3}$ -mad; a' lábbelit $\frac{1}{4}$ -mad; sajtót, vaját, tojást $\frac{2}{3}$ -mad annyiert vehetni Amérikában mint Angliában. A' gyolts, gyapjú, 's gyapjú-mivek egy áruak. A' fábrikákban dolgozó emberek 4-től 5 forintig való napifizetést kapnak — melyszerént (így szoll *Cobbet*) Amérikában tsak a' korhel 's tunya ember szerentsétlen.

Az *Anglus Kurirban* így ír egy *Virginiai* ember az Északi Amerikai egyesült Státusokról: — „Ezen Státusoknak rendfelettlő népesedése méltó a' figyelemre, vagy, mint a' tudósító betű

szerént szull, ez egy felettebb nevezetes játek a' világ' theatromán. Ki mérészli elmondani magáról, hogy ő ezen ország-nak határait lerajzolja! Nem sok idő kell néki, hogy ez, az Atlantikus Oczeánustól fogva a' Tsendes tengerig terjeszti határait. *Canada*, de talám tsak majd későbbre, északi, a' *Floridák* déli határainkat fogják tenni. Azt, hogy a' *Floridák* a' mi Státusainkal öszszetsatoltassanak, a' dolgok' természetekivánnya." Az

Északi Amerika és Anglia közt támadandó első hadakozás retentetes 's talám a' világ' historiájában példátlan foglenni's a' többi."

A' Szabad Státusok' népességének nevedéséről egy táblát adtak-ki, melyben szemlélni lehet, kevés kivetellel mindenkinek földje' kiterjedését, 's azt, hogy lakosainak száma mennyi volt 1890-ben, 1800-ban, 's 1817-ben.

A' Státusok' nevei	Anglus négyseg mértőld	n e p e s s é g		
		1790-ben	1800-ban	1817-ben.
Bermont	10,100	85,559	254,465	296,450
Newhamphshire	9,800	141,885	182,858	302,753
Maine	51,750	96,540	151,719	318,647
Massachusetts	8,500	378,887	422,845	564,592
Rhode - Island	1,700	68,825	69,122	98,721
Connecticut	4,500	257,946	251,092	349,568
New-York	54,000	340,120	586,050	1,486,759
New-Jersey	6,500	184,139	211,149	345,822
Pensylvania	48,700	454,575	602,545	986,494
Delaware	1,800	59,004	64,275	108,535
Maryland	14,000	519,728	349,682	502,750
Virginia	75,000	747,616	688,149	1,347,799
Kentucky	52,000	75,677	220,959	685,653
Northcarolina	49,000	393,751	478,105	701,224
Southcarolina	32,700	240,075	345,591	564,785
Georgia	64,000	82,548	162,686	408,578
Western - Torri- tories	—	35,691	45,565	—
District of Columbia	100	—	14,093	37,892
Tencssee	63,000	—	104,602	489,624
Ohio	45,000	—	—	394,752
Louisiana	49,000	—	—	108,923
Indiana	58,000	—	5,641	86,754
Mississippi	55,000	—	—	104,350
Illinois-Territory	66,000	—	—	59,000
Michigan	47,500	—	—	9,745
Missouri	1,987,000	—	—	68,794

Mind egygyütt 2,987,550 3,929,326 5,303,666 10,405,547

D é l i A m é r i k a . zére *St. Martin* mindjárt azon tsata után
A' Chilibéli insurgensek' fő ve- melyben az *Osorio*' armádáját *Maipónál*

semmivé tette, ily levelet irt a' Perui Vice-Királyhoz Don *Peczuelahoz*: —“

„Excellentziás Ur! A' fegyverek' sorsa e' folyó April. 5-dikén azt az egész armádát, melyre Exc.ád ezen szép tartománynak meghódoltatását bizta vala, kezembe adta, 's Generális *Osoriot* kivén, de a' kire talám magára is hasonló sors várokozik, Exc.ádnak ezen nevezetes expeditziójából, az én győzedelmes seregem kezei között majd csak egy ember is alig menekedhetett-ki. Ily környülállások közt 's a' közönséges gondolkodás szerint nékem az a' jus, melly szerint a' hasonlót hasonlóval lehet visszafizetni, hatalmat adna arra, hogy ezen Spanyol foglyokkal azt a' retentőséget kövessém-el, mellyet ezek a' Spanyol fő vezérnek (*Osorionak*) kegyetlen parantsolatja szerint, ha' ők győzedelmeskedtek volna, az én katonáimon elkövettek volna: de az emberiség irtózik annak meggondolásától, hogy embertársaink szerentsétlenségét neveljük, és én ezen szerentsétlen emberek' sorsát, kik a' magok' tehetetlen kevélységének megaláztatása által már így megbüntettettek, én valósággal magam sajnálom. —

„Mind ezek a' folyók, kik közt a' Spanyol Generálisok majd mind, 200 tisztet, és közel 3000 köz emberek találtnak, nálunk arra a' barátságos vendégi fogadtatásra találtak, melly az én karakteremtől elváloszthatatlan, 's azon voltam, hogy őket ezen szerentsétlen állapotjokban, minden töllem kitelhető segítő eszközök által megvigasztalhassam. Minthogy már most az Excellentziád' hatalmától függ, hogy a' mi egy darab idő előtt tett ajánlásunk szerint, azon tisztjeinkért, mellyek *Casas Matasban* fogva tartatnak, ezen hozzánk fogságra esett Spanyol tisztetket legalább egy részint, tserché vissza kaphassa: ehez képpest reménlem, hogy Exc.ád a' mi akkor tett ajánlásunkat már most elfogadja, 's né-

kem azon Generálisokat 's tisztetket, mellyek az Exc.ádhoz küldetett laistromban feljegyeztetve vannak, vissza fogja küldeni, 's költsönösen én is betsületemre megígérem, hogy ugyan annyi számú 's rangú tisztetket az Exc.átok' fő városába vissza küldök. A' szállításra 's élelemre kívántató költséget, mindenik rész maga tegye. Minthogy a' mi Májorunkal *Torreset* Exc.átoknál úgy bántak, a' mint egy békességes izeneteket vivő 's fegyvernyugvást jelentő zászlóval menő tisztelet bänni illetlenség; 's minthogy én más felől az olyan terhes környülállások között, mint a' milyenek ezek a' mostaniak, minden bizodalmatlankodásnak fundamentumát elkerülni kívánom: ezen okokból tselekszem, hogy jelenlévő ajánlásomat az Urak' hozzánk fogságra esett tisztjétől Oberstlájtnánt *Noriegatól* küldöm, oly feltétel alatt, hogy Exc.ád, ha' ajánlásomat a' foglyok' kitseréltetése eránt elfogadni nem akarja, ölet, a' bevett hadi rendtartások szerint hozzám a' fogságra vissza küldi. —“

„*Jose de St. Martin.*”

Hogy ezen levél fogatosabb lett, mint a' St. Martinótól a' *Maipói* tsata előtt a' Perui Vice-Királynál tétetett minden ajánlások, megtettzik abból, hogy nem soká Don *Blanco*, mint ezen Vice-Király Követje, *Chilibe* a' *Valparaisoi* kikötőhelybe *Ontario* nevű Északi Szabad Amerikai hajón megérkezvén, onnét ily levelet irt Május' 29-dikén az insurgensek' fő vezéréhez *St. Martinhoz*: —“

„Excellentziás Ur! Ó Excellentziájának a' Perui Vice-Királynak' és fő Kapitánynak Don *Joaquín de la Peczuelahnak* oly rendelésével, hogy azon hadifoglyoknak, kiket a' Királyi armádából az Exc.ád' vezérlice alatt lévő armáda elfogott, kitseréltetéseket munkába vegyem, az Északi Amerikai Szövetséges Státusok' zászlójának védelme alatt 's

gyan az ő *Ontario* nevű 's Kapitány Biddle által vezéreltetett hajókon, ide jöttem. A' nevezett Kapitány nagy lelkeséggel ajánlotta arra magát, hogy engemet ide el-hoz 's ekképpen segítségül leszen azon érdemes hadi foglyok' kitereltetésének munkájában, kiket a' hadakozás' sorsa az Exc-ád' kezére juttatott, 's a' melly végre én a' Vice-Király ő Exc-ájától Exc-ádhhoz levelet hoztam. Van nállam az említett tiszteteknek felsegítettésekre 10,000 Dollárokból álló summa is; 's kérem Exc-ádat, hogy ezen summát, ha valami ellenző oka nem talál lenni, a' szározza kivítvén az említett tisztelközött osztassa-ki. Továbbá arra is kérem Exc-ádat, hogy tegyen oly rendeltést, hogy vagy én a' fő városba mehessenek 's Exc-áddal a' foglyok' kitereltetését illető egygyezés eránt alkudozhassak, vagy pedig valaki jöjjön ide, hogy ezen alkudozást véle itt elkezdhessem. —

„Egyszersmind azt is jelentem Exc-ádnak, hogy Don *Quesada* és Don *Balderrama* Oberstlajtnántok, 's Don *Equino* és Don *Villanueva* Kapitányok, kik a' Limai kikötőhelyben *Calaóban* fogva tartattak, véllem egygyütt megérkeztek 's már kitereltetés végett a' partra is kiszállottak. A' többek is mind eljöttek volna véllem egygyütt, ha a' Kapitány' Biddle' hajóján hely lett volna nekik, vagy ha más valamely hajó találtatott volna, melly őket felvehesse 's elhozhassa, mint mind ezekről maga ezen Kapitány Exc-ádat bizonyossá teheti. Isten tartsa-meg Excellentiádat sok esztendő-ig. —“

„*Felix d' Othaberrague Banco.*”

Nagy Britannia.

A' Királynénak mostani betegségéből való felgyógyulásához semmi remény nincs. Ereje naponként fogy; gyakran van oly állapotban, hogy alig lát-

szik hogy él. Szemlátomást közelit megoszlattatásának orája.

A' gőz lángal való világítást Angliában a' valóságos nevezetességek közé lehet számlálni. Már néhány mértőldket teszen tsak Londonban, a' mennyire azon fő tsóket elnyujtották, mellyekben a' gőzláng az utzákon végig vitetik, 's a' mellyekből osztán a' lámpásokba széllyel ágazik. Nagy gőztársaságok állottak össze, mellyek a' gőzlángot kőszénből annak módja szerént kiveszik, 's kotzka-lábnym mérték szerént adják a' világításhoz. 27 mázsa kőszénből 20,000 kotzka láb-nyomnyi gőzt vesznek-ki. Londonban most minden nap 675 mázsa kőszén fogyasztanak-el ezen világításra, de majd karátson felé két annyi is fog kívántatni. Ennyi kőszénnel 125 ezer *Argand*-lámpást világítanak, a' melyre egy millió-gyertya kívántatna, vagy más szókkal, 125 ezer *Argand*-lámpások gőzlángal megvilágosítva annyi világosságot adnak, mint egy millió gyertya adna. 1000 kotzka lábnyom mértéknyi gőznek árrát a' mi pénzünk szerént valami 7—8 jó forintra lehet tenni. *Londonon* kívül már a' leg népesebb 's nevezetesebb városokat így világítják, milyenek *Liverpool*, *Edinburg*, *Glasgow*, *Dublin*, *Birmingham*, *Oxford*, *Bath*, *Manchester*, *Chester*, *Rochester*, 's több mások. Most újabban öt város készül, hogy engedelmet kérjen reá a' Parlamentumtól, mert arra tsak ez adhat engedelmet.

Sokat beszéltek 's újságokban is írták, hogy Lord *Cochrane*, ki Chilibe ment, hogy az insurgenseknél szolgálót tegyen, egy gőz-hajót is készítettett volna, 's Chili felé már az is útnak indult volna. — *Hunt* ellenben kihirdette az újságokban, hogy nem igaz, hogy az ő barátjának Lord *Cochranénak* gőz-hajója már a' tengerre kivezett volna, mert még most is a' *Rotherhitte*i hajóépítő műhelyen van.

Ezen alkalmatosságával ilyen megjegyzést adott ki a' Ministeri rész' Kurirja ezen gőz-hajóról: — „A' Kir. hajók, úgy mond, mellyek Sz. Ilonánál vannak vigyázaton, a' *Jamestown* nevű kikötőhelyben és ezen kívül a' szigetnek azon pontjai körül állanak, a' hol a' szigetre való kiszállás lehetséges. Azon pontok körül, a' hol a' kiszállás nem lehetséges, vagy a' hol vasmatskát ki nem lehet vetni, két Kutter evez le 's fel szüntelenül. Már találtattak oly emberek, kik azt erőssítették, hogy megtörténhetne, hogy az alatt, míg a' Kutterek verekednének, a' kormányos tsajkák evező lapátokkal magokat a' sziget mellé lopják, 's onnét a' foglyokat felvévén egy távolatska hajóhoz bátorságba vigyék. Egy gőz-hajó ezen czélt még könnyebben végre hajthatná. A' gőz-hajók a' magok mekhanikai alkatásuk szerint azzal a' tulajdonsággal birnak, hogy éppen a' partok mellé elközelgethetnek, széllal habbal szembe evezhetnek, mellyet semmi féle egyéb hajók nem tselekedhetnek. Őket bajosabb is megsejditeni, mert semmi vitorlakészületeik nincsenek, 's őket az egyéb féle hajók bajosabban is kergethetik, mert ezek a' széllal 's habbal is szembe menvén, amazok nem mehetnek utánnok, 's több effélék. — Ugy látszik, hogy a' Kurir ezt az okoskodást, azok ellen adta ki, a' kik Angliában azt allitják, hogy az Anglus hajóknak Sz. Ilona szigete körül való uagy vigyázása mellett, az a' szározon való szoros vigyázás, mellyet a' Kormányozó Hudson Lowe szükségesnek lenni itél, nem volna szükséges. Így itélnek a' Ministeri részszel ellenkezők.

Frantzia Ország.

Melly nagyon irtóznak a' *Quacker*ek a' hadakozástól, közönségesen tudva van, 's mostanság is ily példája fordult elő a' közönséges levelekben: — Az északi Amerikai függetlenségért való hadakozás alatt történt, hogy *Elias Le-*

febüre nevű Frantzia kereskedő háznak néhány hajóját az Anglus prédálók elfogták. Ennek a' ragadománynak egy része idővel *Long Foks* nevű Quackerre szállott; ki azt alig vette által, mint örökséget, azonnal vissza küldötte Frantzia országba Lefebürnek. A' summa 30 ezer Frankból állott. A' *Long Foks* fja későbbre megtudván, hogy ezen 30,000 Frankok tsak a' tőke pénzt tették, 's hogy eszserént az ő apja tsak a' tőkepénzt küldötte vissza, ő azonnal utánna küldötte a' 14,400 Frank interest is: hanem már ekkor a' Lefebüre ház kihalva lévén, oly rendelést tett az Anglus Quacker, hogy a' pénzt az elszegényedett Frantzia hajósoknak adják, és néki vissza telyességgel ne vigyék.

Német Ország.

Aachenből ezeket irták Sept. 22-dikén: — „A' Sept. 17 - dikéig ide megérkezett idegenek' számát 2117 - re teszik. Gondolják, hogy mindjárt a' Congresus' kezdetében egy végzés fog kiadatni, melly által minden oly kérelmek elutasittatnak innét, mellyek nem ide tartozók, avvagy a' mellyek miatt ez a' maga czélzásától eltávozni kénytelenítetné.

Az *Aachen*i legújabb tudósítás Sept. 28 - dikán indult és ezeket foglalja magában: —

„A' Pruszsus Király ő Felsége tegnap estvéli 5 és 6 óra közt, ide egész tsendességgel megérkezett. Ugyan akkor érkezett meg Hertzeg *Wellington* is, *incognito*. Ma (28 - dikban) déltájban a' Király hat lovas gála hintóban ő Felségének az *Austriai Császárnak* elébe ment, 's 1 óratájban, számtalan nézők között, ágyuk durrogása 's harangok zúgása közben, egygyütt bejöttek ide, 's a' Király, szállására kísérte Császár ő Felségét. Császár ő Felsége pedig egy nagy gála hintóban 2 óraker visszaadta

Király ő Felségének a' látogatást, Az Orosz Császár ő Felségét ma estvére várják."

Az időjárásról.

Ily czímirás alatt: *Mitsoda téli időt várhatunk?* ezeket jövendőli *Dittmar* Berliini Professor: —

November' közepével, mint többire mindenkor, úgy most is meg fognak a' ködös, essős, és homályos napok lenni, mellyeknek hideg szelek és zivatarok lehetnek következéseik. —

December' közepeig igen kevés kemény fagy lesz, hanem a' hónap' 19-dikével és 20-dikával már dél-nyugotra is le fog északi-keletről nyomulni a' kemény hideg, a' mély némelylgy napokkal tserélgetve elképpen fog tartani mint egy Januárius' közepéig: de a' vége a' jövő Januáriusnak ismét majd oly gyenge fog lenni, mint a' múlt Januárius volt.

Februáriusban a' sok hó miatt még a' hegyesebb helyeken tarani fog a' hideg, hanem az olyan tartományokban, mellyekben sok térség találtatik, már kedves napokat lehet várni. Az olyan madarak, mellyek télen nem láttatván tavaszon ismét megjelenni szoktak, a' jövő Februárius' elején már mutogatni fogják magokat az északi szélesség' 52-dik és 55-dik grádusai alatt, 's a' többi.

Költ Berlinben September' 27-dikén. 1818.

Dittmar,
Professor.

Egy más időjövendőli elképpen hátaozta meg az időjárást Oktober' 1-ső napjától fogva a' jövő Mártzius' 14-dikéig: —

Oktober' 1-ső napjától 15-dikig nedvesebb mint száraz, 's némelykor kedvetlen; 16-tól fogva 31-gyig inkább száraz mint nedves, 's meglehetősen hives napok járnak. *Novembernek* 12 első napjai szárazok és hidegek; azután 25-dikig

hasonlóképpen, de annyi külömbbséggel, hogy már most hó is hullani fog olykor-olykor; 26-dikon túl egész Dec. 27-dikéig hasonlóképpen száraz hidegek, inkább tiszta mint felleges napok, 's gyakran hideg szelek; 27-diktől fogva *Januárius'* 10-dikéig száraz inkább mint nedves 's tűrhető hideg; innét 20-dikig ismét hasonló, de gyakran nagyon szeles; 's azután Januárius' végéig elegyes 's nagyobadon lágymeleg napok lesznek. *Februárius'* 8-első napjai elegyesek 's lassan olvasztók — azután Mártzius' 8-dikéig, nagyobadon szárazok, gyengék, 's némelykor kedvesek; azután Mártz. 14-dikéig száraz, komor, és szeles napok lesznek.

Kevés szóval mind ezekből a' jövendőlésekből a' következik, hogy a' jövő tél lággy fog lenni, 's hamar ki fog tavaszodni.

Elegyes Dolgok.

Az északi ég-sarkhoz menni iparkodó expeditziók közzül attól, a' melly *Spitzbergen* felé vette evezését, már régen nem érkeztek semmi tudósítások. Gondolják, hogy a' *Siberián* felyül lévő tengerre nyomult-be. A' másik részétől ugyan ezen expeditziónak, tudniillik, a' melly Amerika északi partjai mellett iparkodik elevezni már néhány versbéli tudósítások érkeztek. Ez Aug. 4-dikén az északi szélesség 75-dik grádusánál jart, 's reménlették, hogy nem fog füstbe menni iparkodása.

Északi Amérikában *Tennessee* tartományában egy kútat ásván, sok régi időbeli pénzt találtak, mellyek ezerféle veldécekre adtak alkalmatosságot, a' mellyek közt legnevezetesebb az, hogy Amérikában a' *Kolumbus'* feltalálása előtt már régen laktak volna pallérozott nemzetek, még pedig Európai származásuak, de a' mellyek már akkor mind kihaltak volt.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesi újságlevelekből: — A' Kir. Magyar Universitásban a' lefolyt tanulói esztendőben tanultak: Theológiát 66; Medicinát, Chirugiát, és Patikárosságot 192; Philosophiát 327; Geometriát 2. Öszveséggel tehát; 782. De méltó itten azt is megemlíteni, hogy melly tudományokból, 's hányan graduáltattak. A' Theológiából senki sem; a' Törvényekből általjában 2; az Egyházi Törvényekből különösen 4; az Orvosi Tudományból 3; Chirugiából Mesterek 4; Chirurgusok és Bábáskodók 24; Patikáriusok 18; Bábák 10; Baromorvosi mesterek 10. Philosophiabeli Doctorok 17. Geometrák approbáltattak 7. — E' mellett az Ájtatos Iskolák Szerzetének gondviselése alatt voltak a' Pesti Gymnasiumban 720. A' Nemzeti Fő Iskoláknál 421. — Azon fellül pedig a' Külső városokban, és magános személyek gondviselése alatt lévő házakban igen szaporodtak a' Tanulók. A' Nemzeti Iskolákra nézve az idén is jótévőségét megbizonyította Tek. Boráros János Director Ur, a' ki a' Tanító Uraknak ditséretes szorgalmatossága mellett az Ifjakat szép ajándékokkal serkentette. A' Zsidóság is ditséretes példát adott sok érzéketlen Magyar Országai lakosokra nézve; mert a' tanuló gyermekeket a' Német és Magyar nyelvben egyaránt gyakoroltatta, 's nagyobb előmenetelűeket külömbféle jutalmakkal megajándékozta. Budán is a' Gymnasiumban tanultak 423; a' Nemzeti Iskolákban 261.

Gyöngyösön Jul. 19-dikén tartott a' Sz. Ferencz Szerzetének Salvatoriána Provinciája Gyűlést, és ez alkalmatossággal Provinczialisnak választatott Nagy Tiszteletű Pater Edmundus Nigrini úr, a' ki 27

esztendeig Professor volt, és 10 esztendő óta Guardian. Consultorok lettek, P. Constantinus Ordinánsz, és Bonifacius Urbanovszky; Titoknokok: P. Felicianus Szliafszky, és Franc. Mlinarik. Gyöngyösi Guardian Tselentsik Daniel; M. Theresiopoli pedig Janniczky Gerard.

* *

Posonyból az ott lévő úgynevezett Sz. István Seminariuma' Rektora Fő Tisztelendő és Méltóságos Gróf *Nádasdi Ferentz* úr, Fogaras-föld' örökös ura, N. Komárom Vármegye' örökös Fő Ispanya, Apátur és Esztergomi Kánonok úr, a' Centrale Seminárium' Rectorává, Pestre által tétetett.

S z ü r e t.

A' Szüreti időt a' mi illeti, ez Ausztriában nem volt kellemetes, mert úgy esett az eső gyakran, mint ha töltötték volna; de más helyeken se' kedvezett, mint olvassuk. *Posonyban* a' közönséges szüretelésnek első napján ugyan meglehetősen idő volt, de a' másodikon már dél előtt délután esett.

Budáról azt írják, hogy a' szüret beállásával az idő megesősödven, ez a' szüretre nézve ártalmas volt.

Páris környékein megelőzték az esős időt; September' közepén már szüreteltek. Jó és sok bort szürtek. *Burgundiában* Sept. 24-dikén fogtak a' szüreteléshez.

B é t s.

Végezte azon Rendelés' summázatjának, melly az italok' új vámlestromára 's a' belső tartományok közt a' vámfítés alól kevés kivétellel lett felszabadítatására nézve kiadatott, 's a' melynek

egy része a' XXVII-dik számú M. Kurir' toldalékjában találtatott. —

„A' kereskedésből kitétetett italok' nemére nézve hírül adatik, hogy ha valakinek a' maga tulajdon szükségére valami efféle italnak behozatása előnyert

passualis mellett megengedtetik, azért néki a' laistromban különösen feljegyezelve lévő határozás szerént kell vámot fizetni. — (Azt itt szükség felett való lenne meg is említeni, hogy ezen Tarifában mindeütt jó pénz értetik.)

A' Tariffa' (vám-laistrom') magyarázatja :

	behozásért			kivitelért		
	fl.	kr.	dr.	fl.	kr.	dr.
1). A' Punts - essentziájért, minden idegen liquörért és égettborért, Spanyol — Portugallus — Frankoniai, Rénusi, Olaszországi, Levánti, és Cзыprusi borért, az alábbnevezetteket kivévén, minden különbség nélkül, hordóban, palatzkban, minden egy forintotértől	—	36	—	—	12	—
2). Közönséges idegen Olasz borokért, hordóban, 100 Bétsi fontnyitól,	1	20	—	—	5	1
3). Istriai vagy Dalmatziai borért, minden különbség nélkül	—	50	—	—	2	2
4). Moldavai és Oláhországi borért, hordóban, de csak Erdélybe és Bukovinába való bezozattásokkor	—	30	—	—	2	2
5). Tokaji aszszüszöllőborért, hordóban	3	30	—	—	12	2
— Palatzkokban, ládákban, vagy kosarakban	1	52	2	—	9	2
6). Magyarországi úgynevezett máslásért hordóban — Palatzkokban, ládákban, vagy kosarakban	—	45	—	—	5	—
7). Egyébféle Magyarországi aszszü szőlő levért és Ürmösért, hordókban,	1	52	2	—	6	1
— Palatzkokban, ládákban, vagy kosarakban	1	24	2	—	4	3
8). Magyarországi közönséges borokért, hordókban	—	25	—	—	2	—
9). Minden belső országi borokért, Magyar és külső országokra	—	—	—	—	2	—
10). Bor seprüért	—	5	—	—	10	—
11). Arrakért, Rumért, hordókban	13	21	—	—	16	5
— Palatzkokban, ládákban, kosarakban	10	—	—	—	12	2
12). Égettborért, Pálinka-spiritusért, Frantz-Pálinkaért, Seprúpálinkaért, kifőzött pálinka-seprőért. — Ugyanezekért Magyarországra	5	—	—	—	18	—
	—	—	—	—	18	—

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 October' 6-dikán 259 $\frac{1}{2}$ — 7-dikén 259 $\frac{3}{4}$ — 8-dikán 258 $\frac{1}{2}$ — forintot.